

ESITYS GUGGENHEIM HELSINKI -MUSEON PERUSTAMISESTA

Guggenheim Helsinki -hanketta käsittelevän
työryhmän muistio

2016

1 Hankkeen valmistelun lähtökohta

Helsingin kaupunki käynnisti yhteistyössä Solomon R. Guggenheim -säätiön kanssa vuonna 2011 hankkeen Guggenheim-verkostoon kuuluvan taidemuseon perustamiseksi Helsinkiin. Guggenheim Helsinki -museon kehittämistä varten Suomeen perustettiin Guggenheim Helsingin Tukisäätiö.

Guggenheim on kansainvälinen taidemuseoverkosto, jota ylläpitää voittoa tavoittelematon Solomon R. Guggenheim -säätiö. Museon tehtävä on lisätä taiteen, arkkitehtuurin ja visuaalisen kulttuurin tuntemusta ja arvostusta maailmanlaajuisesti sekä luoda tavallisille ihmisille mahdollisuus kokea modernia ja nykyaikaisia merkityksellisellä tavalla. Säätiöllä on museot Bilbaossa, New Yorkissa ja Venetsiassa. Lisäksi museo Abu Dhabissa on etenemässä rakennusvaiheeseen.

Guggenheim-säätiö on jo pitkään halunnut avata museoperheen viidennen museon Helsinkiin. Suomalaisen yhteiskunnan avoimuus ja osallistavuus sekä laadukas koulutusjärjestelmä luovat erinomaisen pohjan tulevaisuuden museon rakentamiselle. Suomalainen luovuus, designosaaminen, arkkitehtuuri ja teknologia kiinnittyvät luontevalla tavalla hankkeeseen. Lisäksi Suomen maantieteellinen sijainti Pohjoismaissa, lähellä Venäjän kasvukeskuksia ja Aasiasta suuntautuvan matkailun keskuksena luo ihanteelliset edellytykset museon rooliin keskeisenä matkailun vetonaulana.

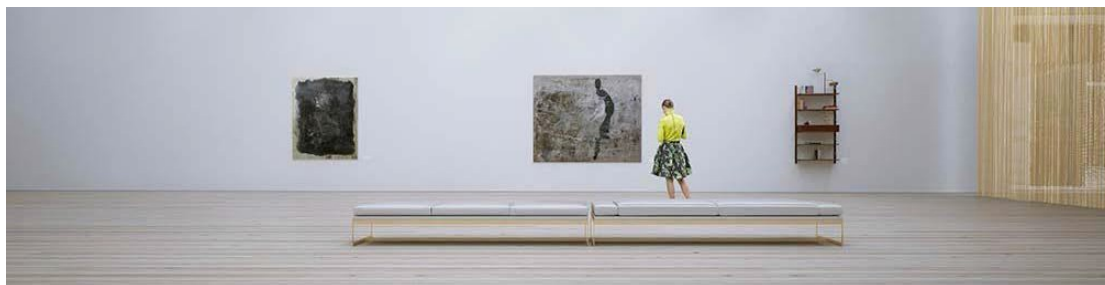
Guggenheim Helsinki -museon kansainvälisen arkkitehtuurikilpailun voittaja julkistettiin kesäkuussa 2015. Guggenheim-säätiö järjesti kilpailun yhteistyössä Suomen Arkkitehtiliiton, Helsingin kaupungin ja Suomen valtion kanssa. Nämä kaikki tahot olivat edustettuna kilpailun 11-henkisessä tuomaristossa, joka valitsi kilpailun voittajaksi pariisilaistoimisto Moreau Kusunoki Architectsin työn ”Art in the City”. Arkkitehtuurikilpailuun tuli yhteensä 1715 ehdotusta ja se on yksi maailman suurimmista koskaan järjestetyistä arkkitehtuurikilpailuista. Arkkitehtuurikilpailun voittajan julkistuksen jälkeen Guggenheim Helsingin Tukisäätiö käynnisti hankkeen jatkovalmistelun yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa.

Hankkeen toteuttamiseen ja rahoittamiseen liittyvien ehtojen ja edellytysten selvittämistä varten perustettuun valmisteluryhmään kutsuttiin myös valtion edustajat. Valmisteluryhmä keskittyi hankkeen toteuttamiskelpoisuuden arviointiin ja toteuttamismallin luomiseen. Ryhmän työ pohjautui Guggenheim Helsingin Tukisäätiön ja Helsingin kaupungin laatimiin kustannusarvioihin ja vaikuttavuusarviointeihin. Valmisteluryhmään kuuluivat apulaiskaupunginjohtaja Ritva Viljanen, kansliapäällikkö Tapio Korhonen, kaupunginlakimies Sami Sarvilinna, museonjohtaja Maija Tanninen-Mattila ja virastopäällikkö Mikko Aho Helsingin kaupungilta. Opetus- ja kulttuuriministeriötä ryhmässä edustivat ylijohtaja Riitta Kaivosoja, hallitusneuvos Merja Leinonen ja kulttuuriasianneuvos Päivi Salonen, ja työ- ja elinkeinoministeriötä osastopäällikkö Petri Peltonen ja neuvotteleva virkamies Katri Lehtonen. Guggenheim Helsingin Tukisäätiötä ryhmässä edustivat

puheenjohtaja Ari Lahti, hallituksen jäsen Johan Aalto ja hallituksen jäsen Rafaela Seppälä. Lisäksi valmisteluun osallistuivat Tuula Saxholm Helsingin kaupungilta, sekä Anita Lehtikainen ja Matias Marttinen opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

Valmistelutyöryhmän ehdotus lähti siitä, että museon rakentamista ja toimintaa olisivat mukana rahoittamassa Suomen valtio, Helsingin kaupunki, Guggenheim Helsingin Tukisäätiö ja yksityiset tahot. Kun hallitus otti kantaa Guggenheim Helsinki -museon rakennusinvestointiin budjettineuvottelujen yhteydessä elokuussa 2016, eikä päättänyt museon rahoittamisesta, hankkeen valmistelua jatkettiin tämän tilanteen pohjalta Helsingin kaupungin ja Guggenheim Helsingin Tukisäätiön edustajien kesken. Tämän työn tavoitteena oli löytää malli, joka voitaisiin esittää Helsingin kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle syksyn 2016 aikana.

2 Arviot hankkeen vaikutuksista

Tavoitteena on, että Guggenheim Helsinki olisi samanaikaisesti kulttuurinen, koulutuksellinen, taloudellinen ja matkailullinen hanke. Museolla olisi merkittäviä ja laaja-alaisia taloudellisia vaikutuksia, ja se lisäisi Suomen ja Helsingin kansainvälistä tunnettua. Lisäksi museo vahvistaisi pääkaupungin museoklusteria sekä avaisi luovien alojen toimijoille kansainvälisiä yhteyksiä. Museo olisi myös kansainvälisen tason nähtävyys.

Museon taloudellisista ja muista vaikutuksista on laadittu seuraavat arviot:

- Solomon R. Guggenheim -säätiön vuonna 2012 julkistama Guggenheim Helsinki, Konsepti- ja kehitysselvitys.
- Guggenheim Helsinki. Uudistettu ehdotus 2013, joka sisältää Boston Consulting Groupin tekemät arviot kävijämääristä ja tuotto-odotuksista sekä vaikutuksista työllisyyteen, talouteen ja verotuloihin. Ehdotus pohjautuu vuonna 2012 julkaistuun Guggenheim Helsinki Konsepti- ja kehitysselvitykseen.
- Taloustutkimus Oy:n tammikuussa 2016 julkaisema Guggenheim Helsinki museo – tulovirta ulkomaanmatkailusta pääkaupunkiseudulle -tutkimus
- Helsingin kaupunginkanslian vuonna 2016 laatima arvio Guggenheim Helsinki -hankkeen taloudellisista vaikutuksista.

Hankkeen vaikuttavuudesta tehtyjen selvitysten mukaan hankkeella olisi merkittävä vaikutus sekä ulkomaisiin että kotimaisiin matkailijamääriin Suomessa. Museo kasvattaisi mm. Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta kulkevien kansainvälisten vaihtomatkustajien vierailuja Helsinkiin. Matkailijamäärien kasvulla olisi positiivinen vaikutus alan toimijoihin ja yrityksiin. Kaupungin selvityksessä pidetään realistisena, että hankkeen vaikutus matkailijoiden kulutukseen Suomessa olisi 16 miljoonaa euroa vuodessa.

Hanke vahvistaisi Suomen ja Helsingin kansainvälistä tunnettuutta ja asemaa kulttuuri- ja matkailukohteena. Se lisäisi matkailuinvestointeja ja edistäisi Suomeen suuntautuvaa stopover-matkailua. Lisäksi museo lisäisi olemassa olevien taidemuseoiden kävijämääräpotentiaalia.

Museo on kansallinen hanke, jonka vaikutukset matkailuelinkeinoon, investointeihin, kansallisen vetovoiman kehittymiseen sekä työllistymiseen ovat konkreettiset ja välittömät.

Matkailu on nykyisin globaalisti nopeimmin kasvava elinkeino. Esimerkiksi viime vuonna ulkomaalaiset matkailijat tekivät pääkaupunkiseudulle yhteensä 4,9 miljoonaa matkaa, joiden aikana he kuluttivat yhteensä 1,4 miljardia euroa.

Taloudelliset vaikutukset

Solomon R. Guggenheim -säätiön vuonna 2013 julkistaman uudistetun ehdotuksen Boston Consulting Groupin tekemissä laskelmissa museon vaikutuksia on arvioitu seuraavasti.

- Museotoiminnan kokonaistaloudelliset vaikutukset vuosittain (suora, epäsuora ja välillinen vaikutus) noin 41 miljoonaa euroa
- Kokonaisverotulot vuosittain noin 8 miljoonaa euroa
- 103–111 museon suoraan luomaa työpaikkaa
- 340–380 epäsuorasti museon luomaa työpaikkaa Suomessa.

Helsingin kaupungin vuonna 2016 toteuttaman selvityksen mukaan museohankkeen taloudelliset vaikutukset ovat seuraavat:

Rakentamisvaiheen taloudelliset vaikutukset

- 100 miljoonan euron vaikutus tuotantoon (arvonlisäykseen)
- 1 220 henkilötyövuoden vaikutus työllisyyteen
- 24 miljoonan euron vaikutus verotuloihin

Vuosittaiset vaikutukset museon toimintavaiheessa

- 24 miljoonan euron vaikutus tuotantoon (arvonlisäykseen)
- 400 henkilötyövuoden vaikutus työllisyyteen
- 7 miljoonan euron vaikutus verotuloihin

Valtion osuus verotulovaikutuksista yhteensä:

- 14,7 miljoonan euron verotulovaikutus yhteensä rakentamisvaiheessa
- 4,9 miljoonan euron verotulovaikutus vuodessa museotoiminnasta ja matkailusta

Helsingin osuus verotulovaikutuksista yhteensä:

- 3,7 miljoonan euron verotulovaikutus yhteensä rakentamisvaiheessa
- 1,3 miljoonan euron verotulovaikutus vuodessa museotoiminnasta ja matkailusta.

Vaikutukset matkailumääriin

Guggenheim Helsinki -hanke lisää merkittävästi ulkomaista matkailua Suomeen. Kaupungin laskelmissa hankkeen vaikutus matkailuun on

- 25 000 uutta yöpyvää ulkomaista matkailijaa vuodessa
- 20 000 uutta ulkomaista päiväkävijää vuodessa

- 20 000 vierailuaan pidentävää ulkomaista matkailijaa vuodessa
- 30 000 uutta kotimaista matkailijaa

Useat eri alat ovat lupautuneet investoimaan hankkeeseen. Esimerkiksi PAM ja EK ovat ilmaisseet tukensa Guggenheim Helsingille. Rakennusteollisuus näkee museon merkittävänä investointina alalleen ja hankkeen positiiviset vaikutukset eivät jäisi Rakennusteollisuuden mukaan vain parantuneeseen työllisyyteen. Rakentamiseen sijoitetuista euroista palautuu yhteiskunnan käyttöön 40 prosenttia erilaisina veroina ja maksuina. Helsingin Seudun Kauppakamari totesi kesäkuussa 2015, että Guggenheim Helsinki -hanke ”toisi talouteen merkittävän piristysruiskeen – ei vain pääkaupunkiseudulle, vaan myös valtakunnallisesti. Museon rakentaminen piristäisi turismia, konferenssimatkailua ja kasvattaisi samalla suomalaisen kaupan ja palveluiden kysyntää.”

Yksityisistä tahoista investoinnin museohankkeeseen ovat tähän mennessä tehneet hotelli- ja ravintolayrityksistä Etelä-Suomen Matkailu- ja Ravintolayrittäjät, Kämp Collection Hotels, Lapland Hotels, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa, Nordic Choice Hotels, Ravintolakolmio-ryhmä, Restel, Royal Ravintolat, SOK, Scandic Hotels; kiinteistöyrityksistä CapMan Real Estate, Pandox ja Rake; matkailu- ja kuljetusyrityksistä Eckerö Line, Finavia, Finnair, Tallink Silja, Taksi Helsinki ja Viking Line; sekä lisäksi useat yksityishenkilöt ja säätiöt.

Kulttuuriset vaikutukset

Taloudellisten arvojen lisäksi Guggenheim Helsinki -museohanke tukee taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta. Guggenheim Helsinki -museossa ihmisillä olisi mahdollisuus kokea modernin ja nykyaikaisen taiteen kansainvälistä parhaimmistoa. Lisäksi museon tekemä yhteistyö muiden Guggenheim-museoiden sekä muun kansainvälisen museokentän kanssa loisi suomalaisille taiteilijoille lisää mahdollisuuksia menestyä kansainvälisillä areenoilla. Tämä tukee puolestaan taiteilijoiden työllistymistä ja suomalaisen nykyaikaisen taiteen, designin ja arkkitehtuurin tunnettuuden rakentamista maailmalla.

Guggenheim Helsinki tuottaisi kansainvälisen tason näyttelyjä, jotka kiertäisivät maailmalla muun muassa muissa Guggenheim museoissa. Museo tavoittaisi siten laajan yleisön myös Suomen ulkopuolella.

3 Työryhmän esitys hankkeen toteuttamisesta ja rahoittamisesta

Helsingin kaupunginhallitus päätti 13.1.2014 varata Eteläsataman makasiiniterминаalin alueen museorakennuksen arkkitehtuurikilpailua varten. Tontin varausta jatkettiin tammikuussa 2016 vuoden 2016 loppuun. Seuraavassa työryhmän esitys museon rakentamisen kustannusten kattamisesta ja museon toiminnan järjestämisestä.

Museon rakentaminen ja rakennuskustannusten kattaminen

Rakennusinvestoinnin kokonaishinta mukaan lukien Solomon R. Guggenheim -säätiölle maksettava lisenssimaksu on 148,4 miljoonaa euroa (josta rakennuksen kustannus 130 miljoonaa euroa ja lisenssimaksu 18,4 miljoonaa euroa). Helsingin kaupunki rahoittaisi museon rakentamista 80 miljoonalla eurolla. Kaupunki ei osallistuisi lisenssimaksun kustannuksiin.

Hanke esitetään toteutettavaksi siten, että Helsingin kaupungin ja Guggenheim Helsingin Tukisäätiön yhdessä perustama, erillisyyhtiön 100-prosenttisesti omistama kiinteistöosakeyhtiö vastaisi museon rakentamisesta. Helsingin kaupunki omistaisi erillisyyhtiöstä 84 % ja Guggenheim Helsingin Tukisäätiö 16 %. Helsinki on museorakennuksen pääasiallinen omistaja ja vastaa tilakustannuksista.

Voittaneen ehdotuksen rakennuskustannusarvio olisi Helsingin kaupungin laatimien laskelmien mukaan 130 miljoonaa euroa. Kustannusarvio on sillä laadittu oletuksella, että rakentamiskustannusten arvonlisäverot eivät jää hankkeen kustannuksiksi.

Kaupungin osuus rakentamiskustannuksista olisi enintään 80 miljoonaa euroa ja Guggenheim Helsingin Tukisäätiön 15 miljoonaa euroa. Lisäksi kiinteistöosakeyhtiö ottaisi 35 miljoonan euron lainan. Helsingin kaupunki antaisi täytetäkauksen lainalle, jotta laina saadaan edullisesti. Tontti jäisi kaupungin omistukseen. Helsingin kaupunki vastaisi kiinteistön hoito- ja ylläpitokustannuksista. Kiinteistön vuotuinen tilakustannus Helsingin kaupungille olisi arviolta noin 6,5 miljoonaa euroa vuodessa. Tilakustannus koostuu sitoutuneen pääoman korosta (3 %), rakennuksen poistoista (3,33 %), tontinvuokrasta (0,5 miljoonaa euroa) ja kiinteistön ylläpitokustannuksista (0,9 miljoonaa euroa). Kustannusten laskenta vastaa normaalia kaupungin sisäistä laskentaa. Poistot ja kustannukset lasketaan toteutuneiden rakentamiskustannusten perusteella. Guggenheim Helsingin Tukisäätiön osallistuminen hankkeen rakentamiskustannuksiin pienentää Helsingin kaupungin tilakustannusta. Edellisestä johtuen kiinteistöosakeyhtiöllä ei voida katsoa olevan tuotto-odotuksia.

Yksityisen rahoituksen osuus museon rakentamisessa olisi yhteensä 66,4 miljoonaa euroa. Guggenheim Helsingin Tukisäätiö vastaisi lisenssimaksusta (18,4 miljoonaa euroa), tekisi 15 miljoonan euron pääomasijoituksen erillisyyhtiöön sekä maksaisi

kiinteistöosakeyhtiölle vuosittain vuokraa 1,65 miljoonaa euroa. Vuokran suuruus vastaa kiinteistöosakeyhtiölle tulevia lainanhoito- ja lyhennyskuluja. Sopimuskauden aikana Tukisäätiö maksaisi kiinteistöosakeyhtiölle yhteensä 33 miljoonaa euroa. Tukisäätiö rahoittaisi oman osuutensa lahjoituksin, museon omilla tuloilla sekä varaamalla museolipun hinnasta 3 euroa per kävijä, yhteensä 1,65 miljoonaa euroa per vuosi. Säätiö on sitoutunut suorittamaan vuokrana vuosittain 1,65 miljoonaa euroa riippumatta kävijämäärästä ja kävijöiltä perityn lisämaksun suuruudesta.

Guggenheim Helsingin Tukisäätiön tarkoitus on jatkaa museotoimintaa ensimmäisen 20 vuoden sopimuskauden jälkeen. Tämä edellyttää uutta sopimusta Solomon R. Guggenheim Säätiön kanssa. Mikäli museotoiminta jatkuu, tulee Guggenheim Helsingin Tukisäätiö jatkamaan lainan lyhennystä ja lainan hoito- ja korkokuluja vastaavaa vuokran maksamista kiinteistöosakeyhtiölle edellä mainituin ehdoin kunnes laina on kokonaisuudessaan maksettu takaisin. Nykytilanteessa arvioidun korkokustannuksen perusteella se vaatii noin viisi lisävuotta.

Museon rakentamisen valmistelu aloitettaisiin normaalin käytännön mukaan heti rakentamispäätöksen jälkeen. Vuosina 2017–2019 käsiteltäisiin tontin kaavamuutos ja laadittaisiin hankesuunnitelma. Museon rakentaminen voisi alkaa aikaisintaan vuonna 2019.

Museon toiminta ja sen rahoitus

Museon rahoitus ehdotetaan toteuttavaksi siten, että museotoiminnasta vastaa Guggenheim Helsingin Tukisäätiö tuloillaan, yksityisellä rahoituksella ja valtion voimavarojen mukaisella tuella. Helsingin kaupunki ei rahoita museotoimintaa.

Työryhmän esityksen pohjana on Guggenheim Helsingin Tukisäätiön yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa laatima museon tarkennettu käyttötalousarvio. Talousarviossa vuotuisiksi käyttömenoiksi on arvioitu 11,6 miljoonaa euroa ilman kiinteistömenoja.

Toimintamenot koostuisivat seuraavasti:

Näyttelykustannukset	3,2 milj. euroa
Henkilöstökustannukset	3,9 milj. euroa
Ohjelmisto- ja hallintomaksu	1,0 milj. euroa
Viestintä- ja markkinointikustannukset	0,9 milj. euroa
Hallintokustannukset	0,4 milj. euroa
Muut kustannukset	0,5 milj. euroa
Vuokra	1,65 milj. euroa

Lisäksi kokoelmahankintoihin tehty varaus 0,5 milj. euroa (ei sisälly toimintamenoihin).

Toiminnan kustannuksista 9,9 miljoonaa euroa olisi tarkoitus kattaa museon omaoimaisilla tuotoilla.

Tulot koostuisivat seuraavasti:

Pääsylipputulot	6,5 milj. euroa
Yrityssponsorointi	1,9 milj. euroa
Museokaupan tuotot	0,8 milj. euroa
Tilojen vuokraus ja tapahtumat	0,4 milj. euroa

Muut tulot

0,3 milj. euroa

Laskelmat perustuvat oletukseen 550 000 vuosittaisesta kävijästä. Laskelmat on tehty alv 0.

Valtion myöntämä vos-järjestelmän mukainen tuki museon avauduttua yleisölle olisi enintään 1,3 miljoonaa euroa vuodessa.

Mikäli museotoiminta tuottaa voittoa, se jää museota pyörittävälle säätiölle ja sijoitetaan takaisin museon toimintaan.

Helsingin kaupunki ei myöntäisi museolle toimintatukea mutta vastaisi kiinteistön hoito- ja ylläpitokustannuksista. Kiinteistön vuotuinen tilakustannus Helsingin kaupungille olisi arviolta noin 6,5 miljoonaa euroa vuodessa. Tilakustannus sisältää museorakennuksen pääomakustannuksen, poistot, ylläpitokustannukset ja tontin vuokran.

Museon toiminta on luonteeltaan yleishyödyllistä. Museolla on merkittävä omarahoitus, johon kuuluvat etenkin lipputulot. Kuitenkin vähintään noin 20–25 % museon toiminnasta on luonteeltaan ei-taloudellista toimintaa tai ilmaistoimintaa. Tällaisia ovat museon yleisölle ilmainen bulevarditila, vapaan taiteen tilat, ilmaistapahtumat (kuten perhetapahtumat ja seminaarit), yleisötyö ja kokoelmien hoito sekä konservointi. Vastaava osuus museotilasta on varattu ei-taloudelliselle toiminnalle.

Rahoitusjärjestelyn erityispiirteitä

Esitetyn rahoitusjärjestelyn erityispiirteitä ovat:

Guggenheim Helsingin Tukisäätiö:

- Yksityisen rahoituksen määrä museoinvestointiin kasvaa merkittävästi (nyt 66,4 miljoonaa euroa, vuoden 2013 uudistetussa ehdotuksessa 26 miljoonaa euroa).
- Vastaa museotoiminnasta ja sen rahoituksesta.
- Ei vaadi tuottoa oman pääoman lisäsijoitukselleen (15 miljoonaa euroa).
- Tarjoaa erillisyhtiön osakkeensa Helsingin kaupungille / erillisyhtiölle lunastettavaksi 20 vuoden aikana samaan hintaan kuin mitä on itse niihin sijoittanut.
- Suorittaa vuosittain kiinteistöyhtiölle vuokrana 1,65 miljoonaa euroa, eli 20 vuoden aikana yhteensä 33 miljoonaa euroa, jolla maksetaan kiinteistöyhtiön lainan hoito- ja korkokulut sekä lyhennetään lainaa.
- Vastaa täysimääräisesti lisenssimaksun maksamisesta Solomon R. Guggenheim -säätiölle (18,4 miljoonaa euroa).

Helsingin kaupunki:

- Sijoittaa 80 miljoonaa euroa museorakennukseen.
- Voi lunastaa erillisyhtiön osakkeet Guggenheim Helsingin Tukisäätiöltä koska tahansa 20 vuoden aikana.
- Vastaa museorakennuksen yllä- ja kunnossapidon kustannuksista. Tilakustannus lasketaan museon toteutuneiden rakentamiskustannusten perusteella, ja se koostuu museoon sitoutuneen pääoman korosta, museorakennuksen poistoista, tontinvuokrasta ja kiinteistön

ylläpitokustannuksista. Tilakustannus lasketaan vastaavalla tavalla kaupungin omien talonrakentamisinvestointien yhteydessä.

- Antaa kiinteistöyhtiön ottamalle lainalle täytetakauksen.

4 Taidemuseon toiminnan suunnittelu ja hallinnointi

Guggenheim Helsinki -museota hallinnoisi itsenäinen suomalainen säätiö, jota valmisteluvaiheessa edustaa Guggenheim Helsingin Tukisäätiö. Helsingin kaupunki nimeäisi säätiöön edustajansa. Hankkeen etenemisen edellytys on, että Guggenheim Helsingin Tukisäätiö on solminut sopimukset Solomon R. Guggenheim -säätiön kanssa museon kehittämistä, toiminnasta ja lisenssistä, jolla museo saa käyttää Guggenheim Helsinki -nimeä ja muita Guggenheim-tunnuksia ja jonka nojalla museo kuuluu Guggenheim -verkostoon ja saa siihen liittyvät edut. Säätiön velvoitteena olisi kehittää museo-organisaatiota ja museon toimintaa yhteistyössä Solomon R. Guggenheim -säätiön kanssa. Museon päivittäisestä toiminnasta vastaisi museon oma Suomessa oleva henkilökunta ja se toimisi kiinteässä vuorovaikutussuhteessa Solomon R. Guggenheim -säätiön ja muiden Guggenheim-museoiden kanssa. Museon sisältöprofiilin ja ohjelman kehittäminen aloitettaisiin heti myönteisen rakentamispäätöksen jälkeen. Tässä työssä otettaisiin erityisesti huomioon museon missiossa olevien designin ja arkkitehtuurin rooli.

Säätiön hallitus päättäisi museon pääsylippumaksuista. Hintakategorioihin kuuluisivat normaalin pääsymaksun lisäksi alennushintaiset liput mm. lapsille, nuorille, opiskelijoille ja eläkeläisille. Lisäksi museo varaisi oikeuden veloittaa korotettua sisäänpääsymaksua erikoisnäyttelyiden kohdalla.

Museon toiminnan valmistelu alkaisi heti rakentamispäätöksen jälkeen. Rakennusaikana museon toiminta keskittyisi tulevan ohjelmiston suunnitteluun ja toteutukseen sekä yleisösuuntaisten ohjelmien toteuttamiseen Suomessa ja ulkomailla. Kokonaisuus toteutettaisiin rakennusaikana yhteistyössä Solomon R. Guggenheim -säätiön kanssa.

Museon hallinnon tueksi perustettaisiin matkailutoimijoista ja -yrityksistä koostuva matkailuun ja kansainväliseen markkinointiin ja viestintään keskittyvä ohjausryhmä, joka pyrkisi varmistamaan sen, että museota pystytään hyödyntämään sekä matkailussa että kansainvälisessä viestinnässä parhaalla mahdollisella tavalla.

Säätiö olisi Solomon R. Guggenheim -säätiön sopimuskumppani ja vastaisi velvoitteista sitä kohtaan. Säätiö solmisi sopimukset Solomon R. Guggenheim -säätiön kanssa museon toiminnasta ja lisenssistä. Säätiö nimeäisi edustajan Solomon R. Guggenheim -säätiön hallitukseen (Board of Trustees).

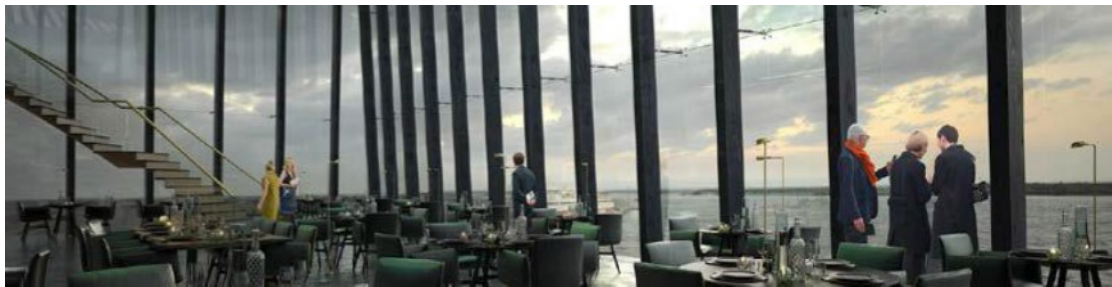
5 Erityisvaatimukset museon toiminnalle – museo osana kaupunkia

Museorakennuksen tulee olla osa avointa kaupunkitilaa ja museon edustalla tulee olla avoin julkinen ranta. Tarkoituksena on, että museotoiminta ei tule estämään vapaata kulkua tontin läpi rannalle. Museon sisäpihalle jäävä ns. bulevardi-tila olisi avointa, julkista tilaa, jonne ei peritä pääsymaksua. Lisäksi museon osaksi suunniteltaisiin ns. vapaan taiteen tila, jossa on mahdollista esittää taidetta yhteistyössä eri taideorganisaatioiden, vapaiden ryhmien ja muiden taidetta tekevien tahojen kanssa erillisen suunnitelman mukaan.

Museo toimisi yhteistyössä Helsingin muiden museoiden kanssa osana ns. nykyaikaisen taiteen museoiden klusteria sekä yhteistyössä muiden taide- ja kulttuuriorganisaatioiden kanssa Suomessa ja ulkomailla.

6 Yhteenveto työryhmän esityksestä ja ehdotus jatkotoimenpiteiksi

Työryhmän esitys koskien hankkeen toteuttamiskelpoisuuden arviointia ja toteuttamismallia on tarkoitettu hanketta koskevan jatkovalmistelun ja päätöksenteon pohjaksi. Hankkeen toteuttaminen ehdotetulla ns. hybridimallilla laskisi Helsingin kaupungin investoinnin riskiä. Yksityisellä rahoituksella sekä museon omilla tuloilla katettaisiin tässä mallissa yli 50 % museon toimintamenoista. Jos laskelmassa eriytetään tilakustannukset, toimintamenoista katetaan yli 80 % yksityisellä rahoituksella ja museon omilla tuloilla. Investointien tuotto kaupungille olisi merkittävä. Useiden eri selvitysten pohjalta voidaan olettaa, että hankkeen positiiviset vaikutukset matkailulle olisivat huomattavat ja kestävä. Lisäksi muiden vaikutusten kautta hankkeen lisäarvo leviäisi laajalle ja hyödyttäisi myös olemassa olevia kulttuuritoimijoita.

Työryhmän laatiman esityksen toteutuminen edellyttää, että Helsingin kaupunki, Guggenheim Helsingin Tukisäätiö ja Solomon R. Guggenheim -säätiö sitoutuvat

hankkeen toteuttamiseen ja rahoittamiseen tässä muistiossa esitetyllä tavalla. Helsingin kaupungin ja Guggenheim Helsingin Tukisäätiön perustaman kiinteistöosakeyhtiön osakkuuksista sovitaan erikseen. Luonnokset yhtiön perustamisasiakirjoiksi valmistellaan päätöksenteon pohjaksi. Työryhmä on laatinut lisäksi sopimusluonnoksen Guggenheim Helsinki -taidemuseon perustamista ja toimintaa koskevasta yhteistyöstä, jonka sopimusosapuolet ovat Guggenheim Helsingin Tukisäätiö ja Helsingin kaupunki.

Helsingin kaupungin osalta hankkeen eteneminen edellyttää, että kaupunginvaltuusto tekee hanketta koskevan puoltavan päätöksen. Valtion sitoutuminen hankkeeseen valtionosuuden osalta edellyttää ko. ministeriön päätöksiä. Guggenheim Helsingin Tukisäätiön osalta päätöksenteko kuuluu säätiön hallitukselle.

Työryhmä toteaa yksimielisesti, että esitetyllä mallilla Guggenheim Helsinki -museo voitaisiin toteuttaa niin, että hyöty Suomelle ja pääkaupunkiseudulle olisi taloudellisten vaikutusten kautta ilmeinen ja investointi kokonaisuuteen kannattava.

Helsingissä, 26. lokakuuta 2016

Ritva Viljanen
Apulaiskaupunginjohtaja
Helsingin kaupunki

Ari Lahti
puheenjohtaja
Guggenheim Helsingin Tukisäätiö

Selvitykset, joihin muistiossa viitataan:

- *Guggenheim Helsinki –hankkeen taloudelliset vaikutukset*, Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia 2016
- *Guggenheim Helsinki Revised Proposal*, The Solomon R. Guggenheim Foundation, New York, 2013
- *Concept and Development Study for Guggenheim Helsinki*, The Solomon R. Guggenheim Foundation, New York, 2011

Liitteet:

1. Yhteenvedo museon taloudesta

YHTEENVETO GUGGENHEIM HELSINKI -MUSEON TALOUDESTA

1 Museorakennuksen kustannukset

Museorakennuksen omistusta varten perustetaan Helsingin kaupungin ja Guggenheim Helsingin Tukisäätiön omistama erillisyhtiö sekä erillisyhtiön 100% omistama kiinteistöosakeyhtiö.

Museoinvestoinnin rahoitustarve (ensimmäiset 20 vuotta) on yhteensä 155,4 miljoonaa euroa:

- Museon rakennuskustannusarvio 130 miljoonaa euroa
- Lisenssimaksu 18,4 miljoonaa euroa
- Lainan korkokulut 7 miljoonaa euroa

Rahoituksen lähteet:

- Kaupungin investointi rakentamiseen enintään 80 miljoonaa euroa (*Vaatii kaupunginvaltuuston hyväksynnän hankkeelle*).
- Yksityinen investointi rakentamiseen 15 miljoonaa euroa (*Guggenheim Helsingin Tukisäätiö vastaa investoinnin järjestämisestä*).
- Yksityinen investointi lisenssimaksuun 18,4 miljoonaa euroa (*Guggenheim Helsingin Tukisäätiö vastaa investoinnin järjestämisestä*).
- Laina 35 miljoonaa euroa. Lainan alkupääoma on 35 miljoonaa euroa ja sitä on jäljellä vuosittaisten lyhennysten jälkeen 20 vuoden päästä 9 miljoonaa euroa tietyin oletuksin. Lainan korko-oletus on 1.5% p.a.

Guggenheim Helsingin Tukisäätiö vastaa 15 miljoonaan euron rahoitusosuudesta sekä suorittaa kiinteistöosakeyhtiölle vuosittain vuokraa 1,65 miljoonaa euroa. Vuokran suuruus vastaa kiinteistöosakeyhtiölle tulevia lainanhoito- ja lyhennyskuluja. Sopimuskauden aikana Tukisäätiö maksaa kiinteistöosakeyhtiölle yhteensä 33 miljoonaa euroa. Tukisäätiö rahoittaa oman osuutensa museon omilla tuloilla, yksityisellä rahalla ja lahjoituksin.

2 Museon käyttötalous

Museon toimintamenot / vuosi

Näyttelykustannukset	3,2 milj. euroa
Henkilöstökustannukset	3,9 milj. euroa
Ohjelmisto- ja hallintomaksu	1,0 milj. euroa
Viestintä- ja markkinointikustannukset	0,9 milj. euroa
Hallintokustannukset	0,4 milj. euroa
Muut kustannukset	0,5 milj. euroa
Vuokra kiinteistöosakeyhtiölle	1,7 milj. euroa

Yhteensä: 11,6 miljoonaa euroa

Lisäksi kokoelmahankintoihin tehty varaus 0,5 miljoonaa euroa (ei sisälly toimintamenoihin).

Museotoiminnan tulot / vuosi

Pääsylipputulot	6,5 milj. euroa
Yksityinen rahoitus (mm. sponsorointi)	1,9 milj. euroa
Museokaupan tuotot	0,8 milj. euroa
Tilojen vuokraus ja tapahtumat	0,4 milj. euroa
Muut tulot	0,3 milj. euroa

Yhteensä: 9,9 miljoonaa euroa

Lisäksi valtion tuki (arvio suhteessa vos-tasoon): 1,3 miljoonaa euroa

Julkinen tuki museotoimintaan / vuosi

Kaupungin kattama tilakustannus (pääomakustannus, poistot, rakennuksen huolto ja ylläpito, ja tontinvuokra)

Tuen arvo: 6,5 miljoonaa euroa / vuosi

Oletuksena, että rakentamiskustannukset 130 miljoonaa euroa ja Helsingin kaupunki osallistuu kustannuksiin 80 miljoonalla eurolla. Vaatii kaupunginvaltuuston hyväksynnän hankkeelle.

Valtion tuki (arvio suhteessa vos-tasoon): 1,3 miljoonaa euroa

Valtion tuen mitoitus perustuu museon arvioituun henkilötötyvuosimäärään (86) ja sen perusteella laskettuun keskimääräiseen tukeen valtionosuuden piirissä oleville museoille. Vaatii valtion päätöksen tuesta.

Yhteensä: 7,8 miljoonaa euroa

Luvut eivät sisällä arvonlisäveroa.

Laskelmat perustuvat oletukseen 550 000 vuosittaisesta kävijästä.